

Община Добричка, град Добрич

Ул. "Независимост" № 20, централа: 058/600 889; факс: 058/600 806;
e-mail: obshtina@dobrichka.bg; web site: www.dobrichka.bg

ПРОГРАМА

ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА

2022

Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета на територията на община Добричка се изготвя в изпълнение на чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните, в съответствие с изискванията на Глава Пета от Закона за защита на животните и разпоредбите на Закона за ветеринарномедицинската дейност по отношение на грижата за безстопанствените животни и начините за трайно намаляване на тяхната популация.

Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на въведените с Закон за защита на животните стандарти за хуманно отношение към домашните и бездомните животни, както и от поетите от Република България международни ангажименти в тази област.

Проблемът с безстопанствените кучета е сериозен за обществото, с многостранни измерения (хуманни, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични).

За да се реши проблемът е необходимо да се приложи единен метод във всички населени места на територията на Община Добричка. Да се следват комплексни мерки, определени от СЗО: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета; кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА

1. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО:

Закон за защита на животните – в сила от 31.01.2008 г.

Чл. 1. (1) Този закон урежда защитата на животните и механизмите за нейното осъществяване.

(2) Защитата на животните се изразява в опазване на техния живот, здраве и добро състояние, предпазването им от нехуманно, жестоко и особено жестоко отношение, осигуряване на подходящи грижи и условия за живот, съобразени с техните физиологични и поведенчески особености;

Чл. 40. (1) Министерският съвет по предложение на министъра на земеделието, храните и горите приема Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

(2) Министърът на земеделието, храните и горите издава наредба за прилагане на националната програма и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност.

(3) Общинските съвети приемат програма за изпълнение на националната програма и план за действие на съответната община, които отговарят на изискванията на наредбата по ал. 2.

(4) Кметовете на общини организират изпълнението на програмата и плана по ал. 3 и ежегодно до 1 март внасят отчет за изпълнението на програмата до изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

(5) Министърът на земеделието, храните и горите ежегодно до 30 април внася за приемане от Министерския съвет отчет за изпълнението на националната програма.

(6) Националното сдружение на общините в Република България, Българският ветеринарен съюз и организациите за защита на животните, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, в чиито устави е предвидена дейност за защита на животните, участват при изготвянето на националната програма и на наредбата по ал. 2.

(7) Органите на изпълнителната власт и организациите по ал. 6 съдействат на органите на местното самоуправление при изпълнението на националната програма.

Закон за ветеринарномедицинската дейност - В сила от 02.05.2006 г.

Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с осъществяването, управлението и контрола на ветеринарномедицинската дейност, и въвежда принципите на ветеринарното законодателство на Европейския съюз и Световната организация за здравеопазване на животните (СОЗЖ).

2. МЕСТНА НОРМАТИВНА УРЕДБА

Наредба № 8 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Добричка, приета от Добрички общински съвет – изм. и доп. с решение №577/16.11.21г., в сила от 02.12.21г.

Наредба № 14 за начина и реда на придобиване, притежаване и отглеждане на кучета – дворни и домашни любимци и овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Добричка, приета от Добрички общински съвет - изм. с решение № 607 от 31.08.2017 г.

II. АНОТАЦИЯ. ПРОБЛЕМИ С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

През 2008 година Народното събрание прие Закон за защита на животните. Той вмениява на общините редица права и задължения по контрола на защитата по хуманното отношение към животните и третирането на домашните и безстопанствени кучета. Разработването и прилагането на тази програма се налага поради това, че проблемът с безстопанствените кучета е сериозен за обществото, с многостранни измерения (хуманомедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични). Досега взетите мерки, в изпълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност се оказват недостатъчни.

1. Описание на проблема

В последните години проблемът с бездомните кучета е тема, в която взимат участие специалисти, местна власт и природозащитните организации. Нарастването на броя на безстопанствените кучета през последните години води до рискове за здравето на хората и поставя под съмнение европейския облик на градовете и селата и хуманното третиране на животните. Създалата се ситуация води проблема да се нареди, като един от сериозните за повечето населени места в страната.

Скитащите и безстопанствени кучета са сериозен проблем за обществото, както в здравен, така и в социално-икономически аспект. Регистрираните случаи на лица претърпели експозиция от кучета (нараняване – ухапване или одраскване) никога не съответстват на действителните, тъй като не - потърсилите медицинска помощ остават извън ползрението на здравната система.

Проблеми, свързани с безстопанствените кучета:

Здравни рискове за хората

Големият брой бездомни кучета води до здравни рискове за хората. Уличните кучета могат да бъдат преносители на зооантропонозите бяс, бруцелоза, туберкулоза, ехинококоза (кучешка тения, лавална хидатидоза, туларемия, лептоспироза, куисландска треска, заразни енцефалити, синдром “ларва мигранс”, краста, трихофития, микроспория и др. Те са гостоприемник и преносител на причинителите на редица кърлежово-преносими заболявания, от които значение имат марсилска треска, лаймска болест и др.

Създаване на дискомфорт на населението

- ✓ Някои хора се страхуват да не бъдат нападнати от кучетата. Шумът от животните (лаене, вой, скимтене) през нощта смущава покоя на гражданите.
- ✓ Безстопанствените кучета са една от причините за замърсяване на околната среда.
- ✓ Тежкото положение на безстопанствените кучета травмира психически хората, които обичат животните.

Положения на уличните кучета

- ✓ Кучетата често страдат от глад, студ и жегга.
- ✓ Кучетата страдат от различни заразни, вътрешни незаразни, травматологични и паразитни заболявания.
- ✓ Нерядко бездомни животни биват измъчвани, малтретирани, а някои и убивани от граждани.

2. Причини за възникване на проблема

Наличието на безстопанствени кучета води до проблеми. Осъзнаваме, че наличието на кучета по улиците е основно причинено от хората и тяхната безотговорност. За да се появи на улицата, където се превръща в проблем, кучето е дошло от нечий дом. Собствениците на кучета не са достатъчно запознати с изискванията на тези животни, по отношение на грижите

при отглеждането им, и при първите срещнати трудности животното или неговото потомство е изоставено на улицата. Не се спазват и най-елементарните нормативни изисквания при извеждане на кучето в градската среда и това не е от непознаване на закона или наредбата, а от липса на правилно изградено мислене и нагласа в тази посока.

През 2021 г. вече се дава официална дефиниция и на понятието „безстопанствено куче“. Тя е разписана в §1, т.1 от ДР към Наредба № 4 от 01.02.2021 г. на МЗХГ: „Безстопанствено куче“ е всяко изоставено, изгубено, родено на улицата или домашно куче, оставено на обществено място без надзор“. Популацията на безстопанствените кучета се състои от изоставени, изгубени, родени на улицата и домашни кучета, оставени на обществени места без надзор, които водят до рискове за населението, като се създава опасност от пренасяне на заразни и паразитни болести, нападения, ухапвания и предизвикване на пътнотранспортни произшествия, замърсяване на околната среда.

2.1. Една от главните причини за увеличаващата се популация от бездомни кучета е липсата на контрол над домашните кучета, по отношение на поведението им на разгонени животни. В резултат на това поведение се продуцира ново бездомно поколение. Стопаните на домашни животни не осъзнават напълно, че ако тяхното женско куче има поколение от десет малки, то отговорността по изхранването им, отглеждането и намиране на нов дом и стопанин е тяхна, както и че това не е лека задача. Така на „входа“ на популацията от бездомни кучета стоят изоставените от собствениците си кучета или тяхното нежелано потомство. Популацията се попълва и от изгубени или избягали домашни животни, както и от новодошлите кучета от различни райони на други общини и области. Всички тези групи формират общата картина на популацията от бездомни кучета, която при неефективни мерки се поддържа максимална, според естествените природни закони.

2.2. Липса на контрол върху популацията на домашните кучета;

2.3. Неефективност на прилаганите методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;

2.4. Немалко кучета се отглеждат временно през летния сезон на вили и земеделски градини. Кучетата чието размножаване не е ограничено, а е осигурена храна в края на сезона често се отзовават на улицата.

3. Популация на безстопанствените кучета

Кучето достига до полова зрялост на 7-8 месечна възраст и ражда два пъти за година, средно по 5 до 8 кученца, т.е. за съвсем кратко време броят на безстопанствените кучета може да се увеличи значително. При ненавременни мерки, на определена територия броят на кучетата бързо ще достигне определен максимум, т.нар. “носещ капацитет на средата”, който зависи от условията на тази среда – наличие на храна, вода и подслон. При достигане на този максимум, раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава, че техният брой не се увеличава.

Изпълнявайки стриктно досега действащите законови уредби по отстраняване на безстопанствените кучета, само са освобождавани места (ниши) за нови кучета – новородени, мигриращи. Тези ниши са отново запълвани, освобождавани и запълвани и пр. цикличен процес.

Законът за защита на животните въвежда съвършено нов механизъм, чиято цел е да спре този цикличен процес. Кастрирането на кучетата и връщането им по местата, от които са заловени, няма да позволи освобождаване на ниши. Те ще са запълнени, но с животни, които не се възпроизвеждат, т.е. ще се блокира раждаемостта. Паралелно трябва да върви и контролът върху домашните кучета.

И при наличие на работещи Програми за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на териториите на всички общини, във времето ще се наблюдава едно трайно блокиране на раждаемостта при безстопанствените кучета и поетапното им изтегляне в приюти няма да доведе до запълване на освободените ниши, а до трайно изчезване на явление като “безстопанствени кучета”.

Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация:

- ✓ прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на неагресивните безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;
- ✓ регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, ОЗЖ и граждани бе основната причина за задълбочаване на проблема с безстопанствените кучета и невъзможност за неговото ефективно и трайно решение. Като се отчитат основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета на дадена територия, като относително по-рискови могат да се посочат районите в които:

- ✓ въпреки редовното извършване на сметосъбиране, все още съществуват нерегламентирани сметища,
- ✓ контейнерите за битови отпадъци са отворени;
- ✓ съществуват хранителни отпадъци, които целенасочено се осигуряват от гражданите;
- ✓ съществуват изоставени и порутени постройки;

Определянето на точния брой на бездомните кучета е задължително условие при планирането и провеждането на всички мерки за намаляване на тяхната популация. Установяването на техния брой по населени места в общината и идентифициране на най-рисковите територии е важно за това, къде трябва да бъдат насочени усилията приоритетно.

Особено важно е да се осъзнае, че бездомните животни са плод на нашата безотговорност.

За решаването на проблема с безстопанствените животни са необходими единна цел, общи усилия и воля, координация и комуникация.

4. Съществуващо положение до момента

Първото официално преброяване в общината датира от декември 2008 година, за сравнение през 2009 г. са преброени 1575 бр. безстопанствени, докато за 2020 г. са преброени 800 бр. безстопанствени кучета.

Данните са по населени места и са приблизителни, тъй като практически е невъзможно да се извърши точно преброяване. Забелязва се тенденция към намаляване броя на безстопанствените кучета.

През 2016 г. са „обработени“ – обезпаразитени, маркирани, кастрирани и ваксинирани общо 81 бр. безстопанствени кучета по населените места. През 2017г. са „обработени“ – общо 109 бр. безстопанствени кучета, през 2018г. са „обработени“ 47 безстопанствени кучета по населените места, през 2019г. са „обработени“ 62 бр. безстопанствени кучета, през 2020г. са „обработени“ 94 бр. безстопанствени кучета и през 2021 г. са „обработени“ 109 бр. безстопанствени кучета.

Ежегодно за изпълнението на Програмата за профилактика и овладяване на популацията на безстопанствените кучета в бюджета на община Добричка се предвиждат средства в размер на 10 000 лв.

За овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Общината, се извършва услугата - кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, поставяне на трайна маркировка (татуиран на едното ухо идентификационен номер) и поставяне на чип. Ежегодно се сключва договор за изпълнение между община Добричка и СНЦ „Сърце до сърце“. Община Добричка налага тази практика седма поредна година.

III. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

1. ЦЕЛИ

1.1 Чрез прилагане на комплекс от мерки да се овладее популацията на безстопанствените кучета на територията на община Добричка.

1.2. Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популацията.

1.3. Намаляване на рисковете от разпространение на зоонози.

1.4. Увеличаване на отговорността на хората, отглеждащи кучета.

2.ЗАДАЧИ

2.1. Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлението "безстопанствени кучета".

2.2. Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

2.3. Повишаване на чистотата на селищната среда.

2.4. Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл. 2 от ЗЗЖ.

IV. МЕТОДИ НА ПРОГРАМАТА

Препоръките на Световната Здравна Организация, успешния световен опит и практиките на няколко български общини налагат прилагането на регламентирани от ЗЗЖ методи на:

1.Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по местата на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.

2.Евтанизация на неизлечимо болни и доказано агресивни кучета.

3.Задомяване на безстопанствени кучета.

4.Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.

5.Регистрация на домашните кучета.

6.Популяризиране ползите от кастрацията на домашните кучета.

7.Контрол върху изискванията за отглеждане на домашните кучета.

8.Кампании за подобряване чистотата на селищната среда.

Дълги години в различни страни по света властите и организациите считаха, че единствения начин да държат под контрол проблема с бездомните кучета е чрез евтанизирането им. Дългогодишна практика не само в България, но и по света е била ежегодно залавяне и отстраняване на бездомни животни чрез евтанизиране, с цел намаляване на тяхната популация. Резултатът, който е установен е , че популацията временно намалява докато се родят ново поколение бездомни кученца и тогава броят нараства до "капацитета на задържане". Този метод се оказва неефективен тъй като не намалява крайния брой на дадена територия по постоянен начин.

Международни организации за защита на животните споделят своя позитивен опит за намаляване популацията на бездомните кучета,чрез няколко ефективни метода - кастрация, регистрация и идентификация, информиране и образование на обществеността. Единственият възможен начин трайно да бъде намалена крайната популация е прилагането на програма за кастриране и връщане в естествената среда след маркиране, ваксинация и обезпаразитяване.

V. МЕРКИ ЗА ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА СЪС БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

Мярка 1: Регулиране на популацията на безстопанствените кучета	Изпълнител	срок
Дейност 1: Сключване на договор с Ветеринарномедицинско заведение за кастриране, обезпаразитяване и маркиране на кучетата. В тази дейност се включва извършване на следните действия: - изграждане на информационна система с наличната база данни за собственика и лекуващия ветеринарен лекар; - поставяне на трайна маркировка с цел избягване на повторно залавяне; - оказване помощ на пострадали и болни животни; - задължителна здравна профилактика на кастрираните кучета; - залавяне и обработване на уличните кучета; - първичен преглед; - отчетност и документооборот – за всяка проведена акция за залавяне на кучета се съставя констативен протокол в 2 екземпляра – по един за Кастрационния център и един за общината;	Община Добричка ОДБХ-Добрич	2022-2023 година

- кастрация – на кастрация могат да се подлагат само здрави кучета, които след извършването ѝ се връщат на местата, от където са заловени в най-кратки срокове, за да не се загуби способността на кучетата за адаптация и оцеляване на улицата; - евтаназия – извършва се задължително от ветеринарен лекар според действащото законодателство.		
Дейност 2: Преброяване на безстопанствените кучета след извършена маркировка и връщането им на местата, от където са взети.	Кметове и кметски наместници	ежегодно
Мярка 3: Информираност и контрол		
Дейност 1: Организиране на рекламно-образователни кампании с цел запознаване обществеността с механизма на овладяване на кучешката популация.	Кметове и кметски наместници	ежегодно
Дейност 2: Изготвяне на отчет пред директора на ОДБХ за степента на изпълнение на настоящата програма.	Община Добричка	ежегодно
Дейност 3: Участие в изготвяне и провеждане на общообразователни програми, насочени срещу безотговорното и нехуманно отношение към животните. Съвместна работа на Община Добричка, Център за защита на природата и животните и природозащитни организации по прилагане образователни програми за защита на животните със съдействието на Регионалния инспекторат по образованието. Ежегодно да се предприемат разяснителни кампании чрез местните медии и с особено внимание в рисковите райони с най-голяма популация на бездомни кучета.	Община Добричка ОДБХ Природозащитни организации	ежегодно

VI. УЧАСТНИЦИ В ПЛАН ПРОГРАМАТА

1. Местна власт

1.1. Кметът/ кметския наместник организира предаването на определена част от безстопанствени кучета в изградени за тази цел обекти /приюти/.

1.2. Общинският съвет приема Програма за овладяване на популацията на безстопанствени кучета, съгласно чл. 40, ал. 3 от ЗЗЖ.

2. Общинска администрация

2.1. Приема сигнали и жалби на граждани и организации лично, по телефон, писмено и по електронна поща.

2.2. Анонимни сигнали и жалби не се обработват.

2.3. При подаване на сигнала се записват имената на гражданина или организацията, подали сигнала и телефон или адрес за обратна връзка. Жалбоподателят посочва мястото на инцидента и описание на кучето/та.

-Жалбите за куче/та, участвало/и в инцидент с ухапване на човек се обработват приоритетно в рамките на 48 часа от подаването на сигнала.

-Жалбите за агресивни кучета се обработват до 24 часа от подаването им. В случай, че жалбата за агресивно/и куче/та е подадена срещу обработени кучета се процедира в зависимост от резултата от проверката.

-Проверката на сигнала се извършва от Общинска администрация съвместно с представител на ОДБХ гр.Добрич, и/или представител на ОЗЖ, в срок от 7 дни от подаване на жалбата.

-Проверката съдържа подробно описание на фактическите обстоятелства по сигнала или жалбата, както следва: Информация от жалбоподателя: фактически обстоятелства, медицинско свидетелство (в случаите на наличие на такова), подробно описание на кучето, участвало в инцидента; Информация от страна на лица, които са свидетели на инцидента или имат наблюдения върху поведението на кучето.

-На база на проверката се изготвя констативен протокол.

-В зависимост от констативния протокол се предприемат следните действия: Доказано агресивни кучета се предоставят за задомяване или се настаняват в приют на организация за защита на животните; Доказано агресивни кучетата, за които не се явят лица, които желаят да ги отглеждат като животни-компаньони или не бъдат настанени в приют на ОЗЖ се подлагат на евтаназия; В случай, че жалбата е неоснователна кучето/та се обработва/т и се връща/т на място на залавяне.

-При подаване на сигнала се записват имената на гражданина или организацията, подали сигнала, и телефон или адрес за обратна връзка.

VII. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата

1.1 Общински бюджет, съгласно чл.40 б от ЗЗЖ.

1.2 Постъпления от такси по чл.175 от ЗВД и чл.116 от ЗМДТ

1.3 Дарения

2. Срок за действие на програмата:

Срокът на Програмата е до приемането на нова програма или до обявяване постигането на целите на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

Качествените промени, които се очакват следствие на изпълнение на мерките по програмата и обработването на безстопанствените кучета са повишаване на безопасността на градската среда и намаляване на социалното напрежение.

Регистрацията на домашните кучета и стимулирането на кастрацията им ще допринесат за трайното решение на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.

Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни, количествени подобрения и постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета до изтеглянето им в приюти.

Приета с Решение №808/27.07.2022 г. от Добрички общински съвет.